

V ostravské Komorní scéně Aréna připravují premiéru hry Prorok Ilja O tom, jak občas selháváme

JAN HAVLENA

OSTRAVA. Česká premiéra pozoruhodné divadelní hry polského autora Tadeusze Słobodzianka Prorok Ilja se připravuje na pondělí 11. září v ostravské Komorní scéně Aréna.

Režie se ujal Janusz Klimsza, který si hru sám přeložil, navrhl scénu a kostýmy. V ostravských divadlech je Klimsza zapřísáhný coby režisér několika nevhodných inscenací. Jmenujme alespoň jeho realizaci Mrožkovy Lásky na Krymu v Národním divadle moravskoslezském či hru současného dánského autora Morti Vizkio V.I.P.'s Children v „Aréně“.

Také jeho nejnovější inscenace, příběh o negramotném rolníkovi Eliaszi Klimowiczovi, který ve 30. letech tohoto století, spolu se svými vyznavači, budoval novou světovou metropoli – Wierszalin, je opět plný vypjatých scén a nevhodných metaforik.

Jaké máte dojmy z návštěvy polsko-běloruského pomezí, místa působiště proroka Ilji?

Je to země, která se pomalu vyliďňuje, kde nejsou žádná větší města, jen pár vesnic uprostřed hlubokých lesů. Chodíte po písčítých nebo kamenem dlážděných cestách, mijíte chátrající dřevěné domy... Žijí zde převážně staří li-

Janusz Klimsza

Foto: H. Havlenová

dé, hlavně ženy. Lidé o sobě tvrdí, že jsou Bělorusíni, ale žijí zde i Litevci, Tataři. Ty vesnice jako by umíraly. Na druhé straně je to velmi čistá země podobně jako zdejší lidé. Člověk, který sem přijede z průmyslového regionu, velmi pookřeje. Z Wierszalinu, města, které mělo být osídleno pěti tisíci spravedlivými přeživšími konec světa, zbyl jen pa-louk v lese s Iljovým domem.

Do jaké míry Słobodzianko-va hra kopíruje skutečný příběh proroka Ilji?

Z příběhu vychází, ale není

jen o Iljovi a jeho přívržencích. Je hlavně o lidských chybách, o tom, jak občas selháváme právě v těch situacích, kdy bychom měli nasadit veškerou svou energii. Słobodzianek, dnes známý divadelní režisér a dramatik, zakladatel slavného divadla Wierszalin v Białystoku, je v textu dost nekompromisní a kontroverzní a možná i proto se hra téměř nikde nehraje. Přesto, že je to skvěle napsaný text s obecnější platností.

V inscenacích, které režirujete, může divák vždy najít více rovin, často také obecnější zamyšlení nad lidskou

existencí. Podle čeho si vybíráte hry k realizaci?

Musí se mi zdát, že to stojí za to... Musí v tom být nějaký magnet. Mám rád hry, na kterých se člověk má možnost učit nebo dozvídat se něco o sobě. Důležité jsou zajímavé situace, text musí mít obrazivo a zároveň být materiálem pro herce.

Když má herec na čem stavět, na čem hledat, je vidět jeho vývoj, pak je to OK. Hodně čtu v polštině, polské věci, které jsou zajímavé a pro českého čtenáře nebo diváka nedostupné. Snažím se – aspoň částečně, když mám možnost – takové ty rozinky z polské dramatiky vyndat a zprostředkovat je, pokud možno ihned. Chtěl bych udělat třeba něco od Różewicze, který tady není příliš znám.

Dodejme, že v české a zároveň první ostravské premiéře v sezóně 2000/2001 se představí třináct herců nejen Komorní scéně Aréna, ale také jiných divadel, hraje také například umělecký šéf a režisér Arény Pavel Cisovský v roli Proroka Ilji. Autorem hudby je ostravský loutkoherec a muzikant Nikos Engonidis.

Hra Prorok Ilja byla byla na divadelních prknech viděna pouze na třech místech – v Krakově, Lodži a Berlíně...

A nyní to bude teprve počtvrté – v ostravské Komorní scéně Aréna.